

INNOVATIVE TRENDS IN SCIENCE, PRACTICE AND EDUCATION

Proceedings of the VII International Scientific and Practical Conference

Munich, Germany
February 22 – 25, 2022

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

UDC 01.1

The VII International Scientific and Practical Conference «Innovative trends in science, practice and education», February 22 – 25, 2022, Munich, Germany. 546 p.

ISBN - 979-8-88526-758-8

DOI - 10.46299/ISG.2022.I.VII

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liubchych Anna</u>	Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development National Academy of Law Sciences of Ukraine, Kharkiv, Ukraine, Scientific secretary of Institute
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines, Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Oleksandra Kovalevska</u>	Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs Dnipro, Ukraine
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Slabkyi Hennadii</u>	Doctor of Medical Sciences, Head of the Department of Health Sciences, Uzhhorod National University.
<u>Marchenko Dmytro</u>	Ph.D. in Machine Friction and Wear (Tribology), Associate Professor of Department of Tractors and Agricultural Machines, Maintenance and Servicing, Lecturer, Deputy dean on academic affairs of Engineering and Energy Faculty of Mykolayiv National Agrarian University (MNAU), Mykolayiv, Ukraine
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.
<u>Belei Svitlana</u>	Ph.D. (Economics), specialty: 08.00.04 "Economics and management of enterprises (by type of economic activity)"
<u>Lidiya Parashchuk</u>	PhD in specialty 05.17.11 "Technology of refractory non-metallic materials"
<u>Kanyovska Lyudmila Volodymyrivna</u>	Associate Professor of the Department of Internal Medicine

101.	Філат Т., Сидора М., Запорожець О., Сербіненко Л. ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА НАВЧАННЯ: ОСОБЛИВОСТІ, ПЕРЕВАГИ, ТРУДНОЦІ	433
PHILOSOPHICAL SCIENCES		
102.	Буркало В.В. ТЕОСОФСЬКІ РЕМІНІСЦЕНЦІЇ БУДДО-ХРИСТИЯНСЬКОЇ СМИСЛО-СИМВОЛІЧНОЇ СУТНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ КАЗКИ ПРО КИРИЛА КОЖУМ'ЯКУ	439
103.	Сатешова А.М. УСУЛЬ ӘЛ-ФИҚЪ ҒЫЛЫМЫНДАҒЫ «МӘФХУМ ӘЛ- МУХАЛАФА» ҚАҒИДАСЫНЫҢ ОРНЫ	444
104.	Сердюк О.О., Сердюк І.В. ІНДИВІДУАЛЬНІ, СОЦІАЛЬНІ ТА ІНСТИТУЦІЙНІ АСПЕКТИ В ТЕОРІЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ ДЖ. РОЛЗА	452
POLITICAL SCIENCE		
105.	Druzhynin S. CULTURE AND SOCIAL SYSTEMS: PROBLEMS OF PUBLIC GOVERNANCE	457
106.	Мазурчук А.В. СОЦІАЛЬНІ МЕДІА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ	460
PSYCHOLOGICAL SCIENCES		
107.	Ільїна Ю.Ю., Кузьменко О.В. ВПЛИВ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ НА ПРОЯВИ ТРИВОГИ, ТРИВОЖНОСТІ ТА СТРЕСОСТІЙКОСТІ ОСОБИСТОСТІ	464
108.	Михайлишин У.Б., Шмідзен І.Ю., Юхименко І.В. ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕЗАДАПТОВАНОЇ ПОВЕДІНКИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	469
TECHNICAL SCIENCES		
109.	Honcharenko O., Denysiuk B. CURRENT PROBLEMS OF FORMATION OF THE STATE LAND CADASTRE AND WAYS OF THEIR SOLUTION	472

ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА НАВЧАННЯ: ОСОБЛИВОСТІ, ПЕРЕВАГИ, ТРУДНОЩІ

**Філат Тетяна,
Сидора Мирослава,
Запорожець Олена,
Сербіненко Людмила**

Language training department
DNIPRO STATE MEDICAL UNIVERSITY

XXI століття ставить багато питань не тільки перед суспільством, наукою, виробництвом, а й перед конкретною людиною. Ми можемо сперечатися, не погоджуватися, жалкувати за минулими часами, коли не було смартфонів та комп'ютерних технологій, але не можемо відмежуватися від їх використання та впливу на сучасне життя. Штучний інтелект все рішучіше входить у повсякденний побут, замінює людину на виробництві, в медицині, в навчальному процесі. І тут постає дуже багато питань. Цікаво, що вперше звернули на них увагу не вчені, а діячі культури, як найбільш емоційні та чутливі до змін фахівці з розвиненим художнім інтелектом. З'явилися кінострічки: «Гибель сенсації» (1935) – радянський кінофільм за мотивами роману Володимира Владка; «Повстання роботів» (1984), «Штучний розум» (2001), «Термінатор 3: Повстання машин» (2003), «Повстання машин» (2011) «Вона» (2013), «Робот Чаппі» (2015) та багато інших. Створено навіть Музей повстання машин – приватний розважальний комплекс-музей у Парголово.

Тобто питання про те, чи є штучний інтелект абсолютним благом, все частіше обговорюється в наукових колах. Воно є дискусійним, бо має як «плюси», так і «мінуси». Кафедра мовної підготовки Дніпровського державного медичного університету впритул підійшла до вирішення цієї проблеми в 2019, коли протягом трьох років вимушено працювала в онлайн режимі. Хоча реакцію нашого університету на «виклики» пандемії можна охарактеризувати, за словами Роба Кертена, «як героїчну, і вона, безумовно, продемонструвала рівень організаційної гнучкості, який зруйнував традиційні стереотипи відносно здібності навчальних організацій до змін» [1].

Світова освітянська спільнота досліджує питання оптимізації дистанційної форми, проводяться семінари, тренінги, практикуми з цієї теми, адже саме колективна співпраця, обмін набутим досвідом усіх учасників навчального процесу, з різних навчальних закладів, міст, країн сприяє ефективному та стрімкому, на потребу часу, впровадженню досить нової для нас форми навчання. Можна стверджувати, що система вищої освіти гідно відповіла на виклики сучасного «перезформатованого» світу. Але професорсько-викладацький склад вишів відмічає і певні труднощі, які виникли:

- «відсутність «живого» контакту між викладачем і студентом;
- недостатнє технічне забезпечення освітнього процесу;

- недостатній рівень володіння учасниками освітнього процесу засобами інформаційних і комунікаційних технологій;
- ризик проявів академічної недоброчесності;
- ризик необ'єктивного оцінювання студентів;
- відсутність досконало розроблених онлайн курсів;
- ризик використання онлайн-курсів сумнівної якості в умовах екстреного розроблення матеріалу та неможливості повноцінного його обговорення на засіданні кафедри» [3].

Тобто основна увага зосереджується на відсутності «живого» спілкування між студентом і викладачем, недостатньому рівні володіння комп'ютерними технологіями чи на відсутності останніх. Ерик Брюйяр, науковець Паризького університету, у своєму блозі «Переосмислення педагогіки для світу після COVID – 19» наголосив на тому, що «освіта – це не тільки технічні питання, вона об'єднує людські аспекти та соціальні зв'язки, зникнення яких є фатальним» [2]. І далі дослідник переконливо доводить: «...вчитель – це професія. Нелегко імпровізувати у функції вчителя, навіть якщо багато ситуацій призводить до так званого неформального викладання та навчання» [2]. На думку вченого, навіть при дистанційному навчанні технічні засоби та комп'ютерний «мозок» відіграють допоміжну роль. А головною фігурою процесу виступає викладач. Цю думку розділяє і Роб Кертин, який слушно зазначає: «Подібно до того, як музичне відео, первісно задумане як запис концерту, стимулювало творчу хвилю артистів, дистанційне навчання породжує хвилю творчості з боку викладачів. Вони переосмислюють свою практику та переосмислюють навчальний досвід» [1].

Психологічний стан студента викликає певний інтерес дослідників. А здоров'я та психологічний стан викладача, як правило, залишаються поза увагою наукових досліджень. Викладач сприймається як «машина», яка може безперервно цілодобово працювати, не тільки проводити заняття, а й забезпечувати навчальний процес якісними методичними матеріалами, мультимедійними лекціями тощо. Вміння працювати з комп'ютером, навички проведення онлайн-занять стають особистою справою викладача, хоча, зрозуміло, що це потребує не тільки довготривалої підготовки, а й спеціальної освіти, що вже стало предметом обговорення на освітянських сайтах. Тому в кращих умовах опинилися молоді викладачі й ті, кому вдома рідні змогли допомогти опанувати «комп'ютерну грамоту». Статистикою кількості викладачів, які так і не змогли вести онлайн-заняття, ніхто ще не цікавився. А проблема, на жаль, існує, і ми втратили через пандемію й дистанційне навчання багато кваліфікованих викладачів. Справа не в тому, що не потрібно впроваджувати дистанційне навчання (адже це єдиний вихід), а в тому, що кваліфіковані кадри для України на сьогодні – серйозна проблема. І втрата їх – шлях до катастрофи. Тому й держава, і виконавча влада повинні продумувати кроки, щоб допомогти викладачам «здобути» комп'ютерну освіту, набути навичок роботи з новими інформаційними технологіями.

Вивчення мови як основного інструменту освоєння будь-якої спеціальності потребує постійної практики та вироблення автоматичних навичок письма,

говоріння, аудіювання, тому викликає інтерес вплив дистанційної форми навчання на формування мовної компетенції здобувачів вищої освіти.

Ряд дослідників стверджує, що дистанційна форма сприяє розвитку навичок самостійної роботи. Так, Ольга Тамаркіна вважає, що «дистанційне навчання надає здобувачам вищої освіти доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищує ефективність самостійної роботи, дає абсолютно нові можливості для творчого самовираження, знаходження та закріплення різних професійних навичок, а викладачам дозволяє реалізовувати абсолютно нові форми і методи навчання із застосування концептуального і математичного моделювання явищ і процесів. Розвиток дистанційного навчання буде продовжуватися і вдосконалюватися з розвитком інтернет-технологій і вдосконалення методів дистанційного навчання» [4]. Можна погодитись з такою думкою, якщо йде мова про студентів старших курсів або тих, хто вивчає інформаційні технології, комп'ютерні системи. Щодо студентів перших курсів таке твердження, на наш погляд, суперечливе, адже вони перебувають на етапі адаптації до системи вищої школи. Цей процес потребує поступової перебудови уявлень та вироблення нових підходів до навчання, що, очевидно, ефективніше відбувається за участі та під безпосереднім контролем викладача, який виступає не лише організатором, а й співучасником навчального процесу. Окрім того, потрібно враховувати емоційну складову адаптаційного процесу. Студенти-першокурсники часто відчують розгубленість, тривогу, пригніченість через нерозуміння ними нових правил, вимог, самотність через відсутність повноцінного спілкування.

Отже, роль викладача не може обмежуватись, як стверджують деякі дослідники, роллю модератора навчального процесу. Для студентів перших курсів, особливо іноземців, викладач відіграє роль вихователя, психолога, провідника в царину нових знань. Коли якийсь з цих ланцюгів втрачається, порушується взаємодія між викладачем і студентом, що негативно впливає на процес навчання. Тривалий досвід роботи онлайн з вітчизняними на іноземними студентами на кафедрі мовної підготовки ДДМУ (з березня 2019 року) свідчить про те, що трансформувалися та змінювалися не тільки форми та методи роботи зі студентами, а й ставлення студентів до предмета.

Коли почався локдаун, студенти відчували себе самотніми та пригніченими. Але вони майже всі виконували домашнє завдання та надсилали його в Moodle. У квітні студенти почали працювати в системі Zoom (пізніше – у Google-meet) та продовжували відправляти письмові роботи в Moodle. Перші місяці вони раділи, що бачать викладача, чують його голос, спілкуються з одногрупниками, можуть брати участь у діалогах, читати, переказувати тексти, виконувати завдання, навіть розігрувати ситуативні сценки зі студентського життя. Все це, безумовно, сприяло формуванню мовленнєвих навичок та збільшувало словниковий запас студентів. Цікаво, що кожне заняття закінчувалось побажанням скоріше зустрітись в аудиторії. Причому висловлювалось воно студентами. Проте вже на початку 2020 року ситуація змінилася. Студенти все рідше вмикали камери на занятті, скаржилися на те, що вони не працюють. Зникла зацікавленість оволодіти мовою на достатньому рівні. Письмові домашні завдання виконували тільки 30% студентів. Приблизно 20% студентів взагалі перестали підключатись

до онлайн-занять (у вітчизняних студентів цей відсоток значно нижчий). Тут визначальними були і об'єктивні, і суб'єктивні причини. По-перше, саме в цей час багато людей хворіли на коронавірус. Студенти-іноземці, які приїхали з різних країн світу (Індія, Марокко, Туніс, Ізраїль тощо), хвилювалися про рідних. Достатньо згадати події, які відбувалися в Індії, Китаї. По-друге, затяжний локдаун, неможливість спілкуватися та повноцінно навчатися сприяли погіршенню психологічного стану студентів. Деякі знаходились у довготривалій депресії, вивести з якої їх було дуже важко.

Поступово почав згасати інтерес до аудиторних занять, зменшилось бажання повернутись до офлайн навчання. Це пояснюється рядом причин, серед яких можна виділити об'єктивно обґрунтовані, наприклад: удосконалення організації дистанційного навчання, налагодження комп'ютерного та інтернет-забезпечення, наповнення навчально-методичного контенту. Студенти досить швидко увійшли в нову систему навчання, усвідомили й звикли до правил, нових вимог, почали користуватись доступними ресурсами, які, відзначимо, було оперативно та якісно підготовлено професорсько-викладацьким складом.

Разом з тим спостерігаються суб'єктивні причини згасання інтересу до аудиторних занять, адже, перебуваючи «по той бік екрану», людина має більше свободи, не обмежена рамками правил поведінки в групі. Не кожен студент має високу здатність до самоконтролю та навички самоосвіти, тож можливість більш вільної, неконтрольованої поведінки дезорганізує, розслабляє учасників дистанційних занять. Якщо вітчизняні студенти тримають себе «в межах дозволеного»: не «приходять» на онлайн-заняття в шортах, не знаходяться під час навчального процесу в ліжках, то іноземні студенти дозволяють собі всі ці неприпустимі речі. Вони під час заняття займаються шопінгом, тренуються в спортзалі, відпочивають у ліжку, подорожують автобусом, зустрічають друзів в аеропорті, навіть вправно вимішують тісто, сидячі на підлозі. Під час заняття вмикають камеру на декілька секунд, зовсім не орієнтуються в завданнях, які намагається вирішити викладач, не слухають пояснень. Лише 20–30% студентів-іноземців беруть активну участь у роботі на онлайн-уроці. Решта учнів представлена аватарками на екрані монітору. Працювати викладачу в таких умовах надзвичайно складно. Цікаво, що ніяких нарікань на студентів до впровадження онлайн-навчання, як правило, викладач не мав. Але специфіка роботи зі студентами-арабами, індусами, ізраїльтянами полягає в тому, що викладач протягом уроку деяким студентам повинен тричі, інколи – десятки разів особисто розгорнути підручник, які ті чомусь наполегливо згортають. Тому геніальний винахід професора Девіда Келлерманна з Університету Нового Південного Уельсу – інтерактивне програмне забезпечення для дистанційного читання лекцій під час пандемії коронавірусу – застосувати в роботі кафедри мовної підготовки на I-III курсах неможливо. Хоча досвід Девіда Келлерманна можна використовувати при дистанційному читанні лекцій кафедрами фізики, хімії, біохімії, мікробіології, гістології тощо. Професор використовує свій прилад Surface Hub, який дає можливість не тільки показувати відповіді на складні питання з предмету, а й вирішувати їх в реальному часі. Відмітною

рисою уроків Келлерманна стало підвищення рівня оцінок з 65 до 85 відсотків, а зацікавленість студентів лекціями зросла в 20 разів [5].

У попередній роботі ми порушили питання об'єднання особистого й офіційного простору, які за звичайних умов навчання чітко розмежовуються. Навчаючись вдома, без контролю з боку викладача, студенти легко відволікаються, увага перескакує з екрана на телефон, з телефона на підручник, знову на гаджет і т. д. адже не кожен володіє таким високим рівнем самоконтролю та самоорганізації, щоб дотримуватись моделі поведінки в аудиторії. Вивчення мови, яка є складною системою, потребує не лише вивчення її елементів, але й розуміння їх взаємозв'язків, що потребує безперервного зосередження на навчальному матеріалі. Дистанційне навчання позбавляє всіх учасників повного занурення в предмет, що вивчається. Спостереження за поведінкою студентів після дистанційного етапу показує, що за цей період відбулися певні зміни: знизилась здатність до концентрації уваги, швидкість реакції та виконання поставлених завдань, стала слабшою комунікація, оскільки в онлайн-режимі ставити запитання, просити уточнення, поглиблення чи доповнення матеріалу складніше: це забирає більше часу, потребує технічного оформлення.

Сімона Ерінгфелд, магістр Кембриджського університету, аналізуючи сучасну дистанційну систему освіти, робить невтішні висновки щодо майбутнього: «Страх перед освітою як подією віртуальної реальності, яка замінює фізичну реальність, став одним із найбільш загрозливих результатів, які учасники опитування могли уявляти в майбутньому» [6]. Дослідниця перерахувала всі дистопічні (небажані), за її визначенням, наслідки постковідного простору: «цілковите переведення на дистанційне навчання, ізоляція від студентського містечка, а також неможливість очної співпраці з колегами та однолітками» [6].

За результатами аналізу поведінки та успішності студентів після тривалого часу навчання в дистанційному форматі можна зробити певні висновки щодо впливу такої форми на ефективність освітнього процесу, а саме:

- дистанційна форма навчання є допустимою для окремих навчальних дисциплін, пов'язаних з комп'ютерними технологіями, математикою тощо;
- дистанційна форма може бути використана як додаткова, допоміжна форма навчання для оптимізації освіти;
- для вивчення мови найефективнішою є офлайн-форма, оскільки для вивчення цієї дисципліни необхідні живе спілкування, створення мовного середовища, контроль з боку викладача, постійна увага та концентрація.

Література

1. Rob Curtin Reimagining Higher Education: The Post-Covid Classroom <https://er.educause.edu/articles/2021/4/reimagining-higher-education-the-post-covid-classroom>.
2. Eric Bruillard Rethinking Pedagogy for the Post-COVID-19 World. A blog from Eric Bruillard, University of Paris, EDA research unit. Jul 03 2020. <https://www.cambridge.org/partnership/research/rethinking-pedagogy-post-covid-19-world>

3. А.А. Олешко, О.В. Ровнягін, В.Р. Годз Удосконалення дистанційного навчання у вищій освіті в умовах пандемічних обмежень Електронне «Державне управління: удосконалення та розвиток» www.dy.nauka.com.ua / № 1 2021 р. / 28.01.2021.
4. Тамаркіна О. Самостійна робота студентів ЗВО в умовах дистанційного навчання / Актуальні питання гуманітарних наук. – Вип. 34. – Том 5. – 2020. – С. 228-231.
5. Dr. Kellermann STEM learning at scale: Using Microsoft Teams and AI for a more humanistic education (DA). <https://www.youtube.com/watch?v=n41iLs1JDkU>.
6. Simone Eringfeld Higher education and its post-colonial future: utopian hopes and dystopian fears at Cambridge University during Covid-19 <https://doi.org/10.1080/03075079.2020.1859681>.

INNOVATIVE TRENDS IN SCIENCE, PRACTICE AND EDUCATION

Scientific publications

Proceedings of the VII International Scientific and Practical Conference «Innovative trends in science, practice and education», Munich, Germany. 546 p.
(February 22 – 25, 2022)

UDC 01.1

ISBN – 979-8-88526-758-8

DOI – 10.46299/ISG.2022.I.VII

Text Copyright © 2022 by the International Science Group (isg-konf.com).

Illustrations © 2022 by the International Science Group.

Cover design: International Science Group (isg-konf.com)©

Cover art: International Science Group (isg-konf.com)©

All rights reserved. Printed in the United States of America.

No part of this publication may be reproduced, distributed, or transmitted, in any form or by any means, or stored in a data base or retrieval system, without the prior written permission of the publisher.

The content and reliability of the articles are the responsibility of the authors. When using and borrowing materials reference to the publication is required. Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighboring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

The recommended citation for this publication is: Melnychuk S. The place and role of classics in the context of everyday modernity // Innovative trends in science, practice and education. Proceedings of the VII International Scientific and Practical Conference. Munich, Germany. 2022. Pp. 61-64.

URL: <https://isg-konf.com/innovative-trends-in-science-practice-and-education/>